

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 8. februar 2023

Sag 84/2022

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Georg Lett, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten på Frederiksberg den 6. januar 2022 (9928/2021) og af Østre Landsrets 1. afdeling den 8. juni 2022 (S-128-22).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Vibeke Rønne, Lars Hjortnæs, Kurt Rasmussen og Rikke Foersom.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse for en del og/eller formildelse og/eller bortfald af en eller flere retsfølger (fortabelse af statsborgerskab og/eller udvisning).

Anklagemyndigheden har påstået frifindelse i forhold 1-12, formildelse af straffen og indrejseforbuddets længde og i øvrigt stadfæstelse af landsrettens dom.

Supplerende sagsfremstilling

Vedrørende forhold 15

Det fremgår af Københavns Politis rapport af 30. juli 2021, at T samme dag blev sigtet og anholdt på sin bopæl. Af rapporten, der er underskrevet af politibetjent ..., fremgår bl.a.:

”Jeg gjorde manden bekendt med at vi havde en ransagningskendelse på adressen, og grundlaget herfor.

Han fik mulighed for at se den, hvilket han ikke ønskede.

Han blev kl. 09.10 sigtet for overtrædelse af straffelovens § 289 a, og han blev i den forbindelse gjort bekendt med, at han ikke havde pligt til at udtale sig til politiet. Han blev endvidere gjort bekendt med, at han havde mulighed for at få beskikket en forsvarer. Dette ønskede han ikke.

Han blev kl. 09.10 anholdt til sagen. Han blev gjort bekendt med tidspunktet og grundlaget for anholdelsen.

Han blev herefter bevis- og sikkerhedsvisiteret, hvilket ikke frembragte noget af interesse.

Jeg bad manden identificere sig, hvorefter han oplyste, at han hed A. Jeg spurgte ham, om det var hans rigtige identitet, hvilket han fastholdt. Jeg spurgte ham flere gange, om det var hans rigtige navn, hvorefter han gik ind i lejlighedens soveværelse. Fra et rum i sengen bag ved hovedpuden fremtog han en taske. Han åbnede tasken, hvorfra han fremtog flere pas, som han gav til mig. Han tilkendegav, at det var bevis for hans identitet.

Der var tale om tre danske pas, hvoraf de to var annulleret ved, at der var klippet hul i dem. Det sidste danske pas var gyldigt. Alle pas var tilhørende A med generalia som anført i anmeldelsesrapporten. Mellem passene lå flere forskellige boardingkort.

...

Jeg konfronterede ham med min mistanke om, at hans rigtige identitet ikke var A. Han fastholdt i et kort stykke tid, hvorefter han oplyste, at han rigtigt hed "T" og var fra Guinea.

Han blev herefter sigtet for overtrædelse af straffelovens § 174 og ulovligt ophold efter udlændingeloven. Han blev igen gjort bekendt med sine rettigheder.”

Oplysninger fra udlændingemyndighederne

Udlændinge- og Integrationsministeriet anmodede den 14. oktober 2021 Københavns Politis om at indbringe spørgsmålet om frakendelse af statsborgerskab for retten. Af anmodningen fremgår bl.a.:

”A, cpr. nr. 151154-[...], erhvervede dansk statsborgerskab ved lov nr. 938 af 20. december 1999 om indfødsrets meddelelse med virkning fra den 27. december 1999. Han oplyste ved ansøgningen om dansk statsborgerskab, at han var fransk statsborger.

Udlændinge- og Integrationsministeriet er efterfølgende blevet bekendt med, at A er identisk med T, cpr. nr. 151154- [...], der er guineansk statsborger, og at han ved erhvervelsen af opholdstilladelse i Danmark og ved erhvervelsen af dansk statsborgerskab har opgivet en anden persons identitet. Det er ministeriets vurdering, at oplysningerne om hans franske statsborgerskab har været bestemmende for hans erhvervelse af dansk statsborgerskab, der således er opnået ved svig.

Ministeriet skal på den baggrund anmode om, at spørgsmålet om frakendelse af As (Ts) danske statsborgerskab indbringes for retten, jf. indfødsretslovens § 8 A.

...

Den pågældendes statsborgerretlige forhold

Det bemærkes, at der som nævnt ikke er et krav om dobbelt statsborgerskab ved frakendelse af dansk statsborgerskab i medfør af indfødsretslovens § 8 A.

Udlændinge- og Integrationsministeriet kan oplyse, at der ved As (Ts) erhvervelse af dansk statsborgerskab den 27. december 1999 ikke blev stillet krav om, at han skulle give afkald på sit franske statsborgerskab. Baggrunden herfor var, at ministeriet var bekendt med, at man automatisk fortabte sit franske statsborgerskab ved frivillig erhvervelse af fremmed statsborgerskab.

Justitsministeriet, der var ressortmyndighed på tidspunktet for erhvervelsen af dansk statsborgerskab, var ikke bekendt med, at A (T) var statsborger i Guinea og har derfor heller ikke stillet krav om, at han skulle give afkald på dette statsborgerskab.

Det er således Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at A (T) fortsat er statsborger i Guinea.”

Udlændingestyrelsen har den 15. november 2021 afgivet udtalelse om mulig udvisning af T. Af udtalelsen fremgår bl.a.:

”Opholdsgrundlag og længde

T fik den 23. juli 1987 udstedt registreringsbevis som EU-borger, idet han oplyste og dokumenterede sin identitet som værende den franske statsborger A og blev registreret i CPR som indrejst i Danmark den 30. maj 1987.

Den 8. juni 1993 blev T meddelt tidsubegrænset opholdsret efter EU-opholdsbekendtgørelsen som A.

Den 5. februar 1995 søgte T om dansk indfødsret som værende den franske statsborger A.

Ved lov nr. 938 af 20. december 1999 om indfødsrets meddelelse blev T meddelt dansk indfødsret som værende A med virkning fra den 27. december 1999.

Københavns Politi anmodede den 4. juni 2020 Udlændinge- og Integrationsministeriet om aktindsigt i As sag om naturalisation, og oplyste i den forbindelse, at denne person

ikke med rette kan anses for at være statsborger i Danmark, og at statsborgerskabet antages at være opnået ved svig.

Københavns Politi har ved mail af 9. august 2021 oplyst til Udlændinge- og Integrationsministeriet, at den person der i Danmark er registreret under identiteten A er identisk med T.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har på baggrund heraf anmodet om, at spørgsmålet om frakendelse af As (Ts) danske statsborgerskab indbringes for retten, jf. indfødsretslovens § 8 A.

Efter udlændingelovens § 18 a, stk. 1, bortfalder en opholdstilladelse, når en udlænding erhverver dansk indfødsret.

Styrelsen for International Rekruttering og Integration har den 16. september 2021 truffet afgørelse om, at T ikke har opfyldt betingelserne for udstedelse af et opholdsregistreringsbevis som arbejdstager og tidsubegrænset opholdsbevis, da han ikke er EU/EØS-statsborger eller schweizisk statsborger, og opholdsretten dermed er ophørt.

Det følger af udlændingelovens § 27, stk. 4, at ophold med en opholdstilladelse, der er opnået ved svig, ikke anses for lovligt ophold. Dette indebærer, at en udlænding, der har opnået sin opholdstilladelse på denne måde, altid vil kunne udvises af landet.

Såfremt T måtte blive frakendt sit danske statsborgerskab på baggrund af svig, har han således efter Udlændingestyrelsens vurdering ikke haft lovligt ophold i Danmark i udvisningsbestemmelsernes forstand, jf. herved bestemmelsen i udlændingelovens § 27.

...

§ 26, stk. 2

Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt en beslutning om udvisning af T med sikkerhed kan antages at være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, skal Udlændingestyrelsen henvise til politiets afhøringsrapport af 30. juli 2021.

Heraf fremgår at T blandt andet har oplyst, at han:

- Har opholdt sig i Danmark i 35 år,
- Er opvokset i Guinea, men kun har gået 3 år i skole,
- Arbejder som rengøringspersonale i København
- Tidligere har arbejdet 11 år for ISS
- Kan læse dansk, men ikke rigtig kan skrive,
- Er ugift og har et barn som er i Afrika,
- Ikke har familie i Danmark,
- Flere gange har været i Guinea, men ikke har kontakt med familie der,
- Kan tale, læse og skrive fransk,

Det fremgår af CPR, at A (T):

- Indrejste i Danmark fra Frankrig den 30. maj 1987,
- Aldrig har været gift, og
- Ikke har familie i Danmark.”

Personlige oplysninger

Der er for Højesteret fremlagt journalmateriale fra Rigshospitalet vedrørende perioden fra december 2020 til maj 2022, hvoraf det fremgår, at T har været i behandling for glaukom (grøn stær).

Der er endvidere fremlagt en erklæring af 19. december 2022 fra Ts praktiserende læge Karen Hansen, hvoraf fremgår:

”Jeg har kendt [patienten] siden 2001. Det drejer sig om en patient med flere behandlingskrævende kroniske sygdomme:
Kendt med sukkersyge og forhøjet blodtryk siden 2003. Sygdommene har været særdeles vanskelige at regulere.
Protein i urinen siden 2004 og moderat nedsat nyrefunktion siden 2010.
Mod forhøjet blodtryk gives 3- og nogen gange 4 stofsbehandling
Mod sukkersyge gives 3 stofsbehandling herunder Insulin
Rigshospitalets øjenklinik har fulgt hans grønne stær og der er ordineret 3 forskellige slags øjendråber herfor, hvilket er en forudsætning for at synet ikke pludseligt forringes. De anbefaler at han fortsætter kontrol hos privat øjenlæge da grå stær også er under udvikling.
Jeg er ikke i stand til at udlede af lægebrevene fra Rigshospitalet hvor nedsat hans aktuelle synsstyrke er.”

T har været frihedsberøvet fra den 30. juli 2021 til den 30. september 2022.

Retsgrundlag

Indfødsretslovens § 8 A, stk. 1, og § 8 C er sålydende:

”§ 8 A. Den, som i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, skal ved dom frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.”

”§ 8 C. En person kan ikke støtte ret på at have haft dansk indfødsret, når den pågældende er frakendt eller frataget indfødsretten i medfør af § 8 A eller § 8 B. Det gælder dog ikke, i det omfang retsforholdet vedrører tiden før frakendelsen.”

§ 8 A blev indsat i indfødsretsloven ved lov nr. 193 af 5. april 2002 om ændring af indfødsretsloven og udlændingeloven (Frakendelse af dansk indfødsret erhvervet ved svig). Den dagældende bestemmelse i § 8 A var sålydende:

”8 A. Den, der i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, kan ved dom frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen.

Stk. 2. En person kan ikke støtte ret på at have haft dansk indfødsret, når den pågældende er frakendt indfødsretten i medfør af stk. 1. Det gælder dog ikke, i det omfang retsforholdet vedrører tiden før frakendelsen.”

Ved samme lovændring blev bestemmelsen i § 18 a indsat i udlændingeloven:

”§ 18 a. En opholdstilladelse bortfalder, når en udlænding erhverver dansk indfødsret. Stk. 2. En udlænding, hvis danske indfødsret er blevet frakendt ved dom efter § 8 A i lov om dansk indfødsret, kan generhverve den opholdstilladelse, der er bortfaldet efter stk. 1.

Stk. 3. Generhvervelse efter stk. 2 er betinget af, at der ikke ville være grundlag for at inddrage den opholdstilladelse, der er bortfaldet efter stk. 1, jf. § 19.”

Det fremgår af § 3, stk. 2, i lov nr. 193 af 5. april 2002, at loven finder anvendelse, selv om dansk indfødsret er erhvervet før lovens ikrafttræden.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår bl.a. (Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 33, s. 655 ff.):

”3. Lovforslagets udformning

3.1. Frakendelse af indfødsret, som er erhvervet ved svig

3.1.1. Det er i praksis formentlig meget sjældent, at nogen erhverver dansk indfødsret på grundlag af forsætligt urigtige eller vildledende oplysninger eller på grundlag af bevidst fortie af relevante oplysninger. Efter regeringens opfattelse kan det imidlertid virke stødende, hvis lovgivningen i tilfælde, hvor en person ved svig uretmæssigt har erhvervet dansk indfødsret, ikke indeholder klare regler om, at en sådan uretmæssigt opnået indfødsret kan frakendes igen. Spørgsmålet om frakendelse af en uretmæssigt opnået indfødsret har ved flere lejligheder været drøftet i Folketinget, og det er blevet aktualiseret af et par konkrete sager.

På baggrund heraf foreslås det, at der i indfødsretsloven indføres en generel bestemmelse, der giver mulighed for ved dom efter en samlet vurdering af omstændighederne i den enkelte sag at frakende en person dansk indfødsret, hvis den pågældende har handlet svigagtigt i forbindelse med erhvervelsen, og det svigagtige forhold har været bestemmende for, at den pågældende fik indfødsret. Bestemmelsen er udformet under hensyn til grundlovens § 44 og de internationale regler mv. på området.

3.1.2. Muligheden for at frakende indfødsret på grund af svigagtigt forhold omfatter efter den foreslåede nye bestemmelse (§ 8 A) enhver, der har dansk indfødsret, men bestemmelsen vil ikke have nogen reel praktisk betydning med hensyn til personer, som har erhvervet dansk indfødsret ved fødslen, og personer, der har erhvervet dansk indfødsret ved legitimation eller ved adoption, jf. pkt. 2.2.1 ovenfor. Bestemmelsen vil så-

ledes i praksis navnlig omfatte personer, der har erhvervet dansk indfødsret ved erklæring eller ved naturalisation.

...

3.1.3. Efter den foreslåede bestemmelse forudsætter frakendelse af indfødsret, at den udviste svig har været ”bestemmende” for, at den pågældende person erhvervede dansk indfødsret. Der skal således være tale om en situation, hvor vedkommende ikke ville have fået dansk indfødsret, hvis han eller hun havde afgivet rigtige og/eller fyldestgørende oplysninger. F.eks. har den udviste svig ikke været bestemmende, hvis en person, der har opnået dansk indfødsret på grundlag af en falsk identitet, ville have opfyldt betingelserne for at erhverve dansk indfødsret med sin virkelige identitet.

3.1.4. Efter den foreslåede bestemmelse er det en betingelse for, at en persons indfødsret kan frakendes, at den pågældende har udvist svigagtigt forhold i forbindelse med erhvervelsen, f.eks. ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger.

Det kræves ikke, at den svigagtige handling eller undladelse skal være foretaget i nær tidsmæssig sammenhæng med erhvervelsen af indfødsret f.eks. vil der med hensyn til en naturaliseret person ikke kun kunne lægges vægt på urigtige oplysninger, som er givet i ansøgningen om naturalisation.

Forsætlig afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger og fortielse af relevante oplysninger vil være de praktiske hovedeksempler på svigagtige forhold, der kan have betydning for erhvervelsen af dansk indfødsret. Disse eksempler er derfor nævnt udtrykkeligt i den foreslåede bestemmelse. Bestemmelsens henvisning til svigagtige forhold vil således i praksis navnlig have selvstændig betydning, hvis det ikke er den pågældende person selv, der har afgivet urigtige oplysninger mv., men en anden person, som har handlet efter aftale med eller i øvrigt på foranledning af den pågældende. Som eksempel herpå kan nævnes, at en person, der ansøger om indfødsret ved naturalisation, lader en anden person møde til den samtale, hvor ansøgerens dansk kundskaber skal vurderes, og derved opnår dansk indfødsret.

3.1.5. Det kræves efter bestemmelsen, at den pågældende skal have handlet forsætligt med hensyn til de beskrevne forhold. Er der alene tale om uagtsomhed, kan den pågældendes indfødsret således ikke frakendes. Er der afgivet oplysninger, skal den pågældende alene have haft forsæt til, at oplysningerne var urigtige eller vildledende. I disse tilfælde vil der normalt være tale om, at vedkommende har udfyldt et ansøgningsskema eller i øvrigt besvaret spørgsmål fra myndighederne i forbindelse med sagsbehandlingen, og den pågældende må i disse tilfælde naturligvis gå ud fra, at han eller hun alene bliver bedt om oplysninger, som har betydning for sagen.

Ved fortielse af oplysninger kan det derimod efter omstændighederne være mindre klart for den pågældende, om oplysningen har betydning for sagen eller ej. Bestemmelsen foreslås derfor udformet således, at den pågældende skal have haft forsæt til at fortie ”relevante” oplysninger, dvs. at han eller hun skal have vidst eller i øvrigt haft forsæt med hensyn til, at oplysningen ville have betydning for sagen.

Forsætskravet omfatter ikke, at det svigagtige forhold har været bestemmende for erhvervelsen af dansk indfødsret, jf. herved pkt. 3.1.3 ovenfor. Det kræves således ikke, at den pågældende skal have vidst (eller forventet), at de urigtige eller manglende oplysninger ville have afgørende betydning for sagens udfald.

3.1.6. De ovenfor under pkt. 3.1.3-3.1.5 nævnte betingelser skal være opfyldt, for at en persons indfødsret kan frakendes i medfør af den foreslåede bestemmelse. Er betingelserne opfyldt, vil den pågældendes indfødsret som hovedregel skulle frakendes. Bestemmelsen giver imidlertid mulighed for, at domstolene kan vurdere alle omstændigheder i den enkelte sag og i forbindelse hermed foretage en proportionalitetsvurdering, som kan føre til et andet resultat, jf. formuleringen ”kan ... frakendes”. I den samlede vurdering vil der kunne indgå en række forskellige momenter. Der bør navnlig lægges vægt på en afvejning af forholdets grovhed over for en eventuel frakendelses indgribende betydning for den pågældende. Det bør herved generelt holdes for øje, at frakendelse af dansk indfødsret ikke automatisk medfører, at den pågældende skal forlade landet, jf. også lovforslagets § 2 (ændring af udlændingeloven) om generhvervelse af en opholdstilladelse, som tidligere er bortfaldet som følge af, at den pågældende fik dansk indfødsret.

Den foreslåede bestemmelse er ikke begrænset således, at den kun kan anvendes over for personer med dobbelt statsborgerskab, men frakendelse af dansk indfødsret vil være mere indgribende over for den pågældende, hvis han eller hun derved bliver statsløs. Det kan således også indgå i rettens vurdering, om den pågældende person vil blive statsløs ved at miste sin danske indfødsret.

Hvis der på det tidspunkt, hvor spørgsmålet om frakendelse behandles, ikke længere er noget til hinder for, at den pågældende kan erhverve dansk indfødsret, vil dette være et moment, som kan tale imod frakendelse. En sådan situation vil f.eks. kunne foreligge, hvis den pågældende person ved at forfalske en dato har opnået indfødsret ved naturalisation på et tidligere tidspunkt, end det ellers havde kunnet ske. I tilfælde, hvor påstand om frakendelse af dansk indfødsret er nedlagt i forbindelse med en straffesag, bør det dog også tages i betragtning, at en dom for strafbart forhold normalt vil være til hinder for, at den pågældende kan erhverve dansk indfødsret før efter udløbet af en vis karenstid, der er afhængig af straffens strengthed.

Strafansvaret for det svigagtige forhold, der er begået i forbindelse med erhvervelsen af dansk indfødsret, forældes efter straffelovens almindelige regler herom. Da frakendelse af dansk indfødsret imidlertid ikke har karakter af en strafferetlig sanktion, foreslås der dog ingen forældelsesfrist for frakendelsen. Udvist svig i forbindelse med erhvervelse af dansk indfødsret forældes således ikke i forhold til den foreslåede bestemmelse, men længden af den periode, der er forløbet efter erhvervelsen, vil indgå i rettens vurdering i den konkrete sag.

...

3.2. Retsvirkninger af, at dansk indfødsret frakendes

3.2.1. En dom, der går ud på at frakende dansk indfødsret, vil have virkning fra afsigelsen af endelig dom. Afgørelser om frakendelse af dansk indfødsret vil således ikke efter forslaget få tilbagevirkende kraft i den forstand, at den pågældendes rettigheder og pligter skal revurderes for så vidt angår perioden fra erhvervelsen og indtil frakendelsen af den danske indfødsret. Det gælder, selv om indfødsretten helt eller delvis har været afgørende for den pågældendes retsstilling på visse punkter.

Det foreslås derimod, at den pågældende efter frakendelse af indfødsretten ikke skal kunne støtte ret på, at han eller hun tidligere har haft dansk indfødsret. Personer, som er frakendt dansk indfødsret, vil således f.eks. ikke kunne få retskrav på opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens regler ved at påberåbe sig, at de tidligere har været danske. Omvendt vil frakendelsen ikke have betydning for den pågældendes retsstilling med hensyn til retsforhold, som ligger før fra-

kendelsen f.eks. hvis en person, der får frakendt sin indfødsret, har krav på statslig uddannelsesstøtte for en periode, hvor vedkommende stadig var dansk statsborger.

Der henvises til lovforslagets § 8 A, stk. 2.

...

3.3. Lovens virkning vedrørende forhold inden lovens ikrafttræden

Det foreslås, at lovændringen også finder anvendelse i forhold til personer, der har erhvervet dansk indfødsret før lovens ikrafttræden.

Den foreslåede bestemmelse om frakendelse af dansk indfødsret vil således også kunne anvendes i tilfælde, hvor de svigagtige forhold er begået og indfødsretten erhvervet før lovens ikrafttræden. Loven vil dermed få tilbagevirkende gyldighed.

Det er ud fra principielle retssikkerhedsmæssige overvejelser i almindelighed forbundet med væsentlige betænkeligheder at tillægge regler, der virker bebyrdende for borgerne, tilbagevirkende gyldighed. Borgerne bør til enhver tid kunne vide, hvilke regler der regulerer den enkeltes adfærd, og dette princip er udtryk for, at borgerne som regel har en berettiget forventning om, at retsvirkningerne af en handling afhænger af regler, der var trådt i kraft på det tidspunkt, hvor handlingen blev foretaget.

Efter regeringens opfattelse gør de nævnte principielle betænkeligheder sig ikke gældende med hensyn til at tillægge den foreslåede regel om frakendelse af indfødsret tilbagevirkende gyldighed, skønt frakendelse af indfødsret vil have bebyrdende karakter. Frakendelse af dansk indfødsret vil således ikke have karakter af en strafferetlig sanktion eller retsfølge, men vil snarere kunne sammenlignes med annullation af en begunstigende forvaltningsafgørelse, som ansøgeren har opnået ved svigagtigt forhold. En person, der har opnået indfødsret uretmæssigt ved svig, vil ikke have en berettiget forventning om at bevare indfødsretten.

Frakendelse af indfødsret i medfør af de foreslåede bestemmelser vil kun kunne ske i tilfælde, hvor korrekt oplysning af sagen ville have været til hinder for, at den pågældende erhvervede indfødsret. Ved frakendelsen mister den pågældende således ikke en retsposition, som han eller hun på erhvervelsestidspunktet var berettiget til at opnå.

Tværtimod er der tale om at bringe virkningen af en uretmæssighed til ophør.”

Ved lov nr. 311 af 5. maj 2004 om ændring af indfødsretsloven blev § 8 A, stk. 2, flyttet til en ny bestemmelse i § 8 C. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår bl.a. (Folketingstidende 2003-04, tillæg A, lovforslag nr. L 138, s. 4898 ff. og 4912 f.):

”2. Gældende ret

2.2. Gældende bestemmelser om frakendelse og fortabelse af dansk indfødsret

2.2.1. Frakendelse af dansk indfødsret

...

Frakendelse af dansk indfødsret efter § 8 A har virkning fra afsigelse af endelig dom. Afgørelser om frakendelse af dansk indfødsret har således ikke tilbagevirkende kraft i den forstand, at den pågældendes rettigheder og forpligtelser skal revurderes for så vidt angår perioden fra erhvervelsen og indtil frakendelsen af den danske indfødsret. Det gælder, selvom indfødsretten helt eller delvist har været afgørende for den pågældendes retsstilling på visse punkter.

Omvendt kan en person ikke efter frakendelse af dansk indfødsret støtte ret på, at vedkommende tidligere har haft dansk indfødsret. Personer, som er frakendt dansk indfødsret, vil således ikke kunne påberåbe sig lovbestemmelser, som giver særlige rettigheder m.v. til tidligere danske statsborgere.

...

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

...

Til nr. 6 og 8

Bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 A, stk. 2, om, at en person ikke kan støtte ret på at have haft dansk indfødsret, når den pågældende er frakendt indfødsretten i medfør af § 8 A, stk. 1, udgår og indsættes i stedet i en ny bestemmelse i lovens § 8 C. Ændringen er redaktionel.”

Ved lov nr. 63 af 28. januar 2020 blev der foretaget en sproglig ændring af indfødsretslovens § 8 A, idet ”der” blev ændret til ”som”. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår bl.a.

(Folketingstidende 2019-20, tillæg A, lovforslag nr. L 83, s. 22 ff.):

”Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

...

Til nr. 7

...

Efter indfødsretslovens § 8 A, kan den, der i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, ved dom frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen.

EU-Domstolen har den 12. marts 2019 afsagt en dom vedrørende nederlandske regler om fortabelse af statsborgerskab (EU-Domstolens dom i sag C-221/17, Tjebbes).

Efter Udlændinge- og Integrationsministeriets opfattelse indebærer dommen, at ministeriet ved behandlingen af ansøgninger om bevis for bevarelse af dansk indfødsret vil skulle inddrage en række yderligere momenter med henblik på at foretage en individuel prøvelse af virkningerne i forhold til EU-retten af en fortabelse af dansk indfødsret og dermed unionsborgerskabet. Ministeriet vil således skulle foretage en vurdering af, om virkningerne i forhold til EU-retten af fortabelsen af unionsborgerskabet er proportionale med formålet med fortabelsen (dvs. hensynet til, at der består et reelt tilknytningsforhold mellem danske statsborgere og Danmark).

I en sådan vurdering skal således indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande, f.eks. om den berørte person efter sin fortabelse af unionsborgerskabet udsættes for vanskeligheder ved at opretholde en familie- eller beskæftigelsesmæssig til-

knytning i et (eller flere) medlemsland(e), der allerede er opbygget under unionsborgere-ns udøvelse af retten til fri bevægelighed i EU.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har vurderet, at en efterlevelse af dommen vil kræve en præcisering af bestemmelsen om fortabelse af dansk indfødsret i indfødsretslovens § 8.

Med lovforslaget foreslås det at ændre ”der” til ”som” i indfødsretslovens § 8, stk. 1, 1. pkt. og § 8 A. Der er alene tale om en sproglig ændring af lovteksten, som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive, at myndighederne ved behandlingen af sager om frakendelse af dansk statsborgerskab ved svig og behandlingen af ansøgninger om bevis for bevarelse af dansk indfødsret vil skulle inddrage en række momenter med henblik på at foretage en individuel prøvelse af virkningerne i forhold til EU-retten af en frakendelse eller fortabelse af dansk indfødsret og dermed unionsborgerskabet.

Hvor frakendelsen eller fortabelsen samtidig medfører fortabelse af vedkommendes unionsborgerskab, skal det indgå i vurderingen, om frakendelsen eller fortabelsen af statsborgerskabet har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger –påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie og arbejdsliv i forhold til EU-retten. Der skal således også indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande i proportionalitetsvurderingen.”

Indfødsretslovens § 8 A fik sin nuværende affattelse ved lov nr. 453 af 20. april 2022. Ved lovændringen blev bestemmelsen ændret, således at ”kan” blev ændret til ”skal”, og således at der efter ”erhvervelsen” blev indsat ”, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser”, jf. ændringslovens § 1, nr. 1. Det fremgår af ændringslovens § 2, stk. 1 og 2, at loven træder i kraft den 1. maj 2022, og at § 1, nr. 1 og 2, finder anvendelse, selv om det svigagtige forhold har fundet sted før lovens ikrafttræden. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår bl.a. (Folketingstidende 2021-22, tillæg A, lovforslag nr. L 127, s. 18 og 24):

”Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

...

Det foreslås, at indfødsretslovens § 8 A ændres, således at ordet ”kan” ændres til ”skal”. Det foreslås endvidere, at der i indfødsretslovens § 8 A indsættes, at frakendelse skal ske, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Forslaget vil betyde, at den som i forbindelse med sin erhvervelse af dansk statsborgerskab har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, ved dom skal frakendes statsborgerskabet, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre dette vil være i strid med Danmarks

internationale forpligtelser.

Forslaget vil betyde, at det i sager om frakendelse af statsborgerskab ved dom således vil være obligatorisk, at der skal ske frakendelse af statsborgerskabet, hvis vedkommen-

de i forbindelse med sin erhvervelse af dansk statsborgerskab har udvist svigagtigt forhold, og det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Det forudsættes, at domstolene i hver enkelt sag foretager en konkret og individuel vurdering af frakendelsens betydning for den pågældende sammenholdt med handlemådens grovhed.

Der vil i proportionalitetsvurderingen skulle foretages en afvejning af de samme momenter og hensyn, der i dag indgår i proportionalitetsvurderingen ved domstolene i forbindelse med frakendelse efter den gældende § 8 A, i indfødsretsloven...

...

Til § 2

...

Det foreslås i § 2, stk. 2, at § 1, nr. 1 og 2, finder anvendelse, selvom det svigagtige forhold har fundet sted før lovens ikrafttræden.

Forslagets stk. 2 indebærer, at der vil kunne ske frakendelse af det danske statsborgerskab efter den foreslåede ordning, uanset om det svigagtige forhold har fundet sted før eller efter lovens ikrafttræden, og uanset om det danske statsborgerskab er erhvervet før eller efter lovens ikrafttræden."

Udlændingelovens § 27, stk. 1 og 4, og § 59, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, er sålydende:

"§ 27. De i § 9 q, stk. 8, § 11, stk. 3, nr. 1, og stk. 5, § 17, stk. 1, 3. pkt., §§ 22, 23 og 25 a nævnte tidsrum regnes fra tidspunktet for udlændingens tilmelding til folkeregisteret eller, hvis ansøgningen om opholdstilladelse er indgivet her i landet, fra tidspunktet for ansøgningens indgivelse eller fra tidspunktet, hvor betingelserne for opholdstilladelsen er opfyldt, hvis dette tidspunkt ligger efter ansøgningstidspunktet.

...

Stk. 4. Ophold med en opholdstilladelse, der er opnået ved svig, anses ikke for lovligt ophold."

"§ 59. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den udlænding, som:

...

2) Ved bevidst urigtige oplysninger eller svigagtige fortielser skaffer sig adgang til landet gennem paskontrollen eller skaffer sig visum, pas eller anden rejselegitimation eller tilladelse til ophold eller arbejde her i landet. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået i gentagelsestilfælde.

Stk. 2. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den udlænding, som opholder sig her i landet uden fornøden tilladelse. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået i gentagelsestilfælde."

De nævnte bestemmelser svarer i det væsentlige til § 27, stk. 2, og § 59, stk. 1, nr. 3 og 4, i lov nr. 226 af 8. juni 1983 om udlændingeloven. I bemærkningerne til de nævnte bestemmelser (i lovforslaget foreslået som § 26 og § 56) er der i lovforslaget henvist til Betænkning

nr. 968/1982 om udlændingelovgivningen, som lovforslaget byggede på (Folketingstidende 1982-83, tillæg A, lovforslag nr. L 105, sp. 2058 f. og 2061).

Af Betænkning nr. 968/1982 om udlændingelovgivningen fremgår om den foreslåede § 20 (nu § 27) og § 52 (nu § 59) bl.a. (side 177 og 242):

”ad § 20

I § 51 i udlændingebekendtgørelse nr. 196/1980 blev i overensstemmelse med udvalgets forslag i betænkning nr. 882/1979 side 117 bestemt, at den tid, hvori en udlænding har afsonet fængselsstraf eller været undergivet anden frihedsberøvelse i henhold til straffeloven, ikke medregnes i det tidsrum, der er afgørende for udvisningsreglernes anvendelse, jfr. bekendtgørelsens §§ 49 og 50.

Den af flertallet foreslåede bestemmelse har samme indhold. Tilføjes om, at der også bortset fra den tid, hvori udlændingen har opholdt sig her i landet uden fornøden tilladelse, indebærer ikke nogen realitetsændring. I bekendtgørelsens §§ 49 og 50 er 2- og 5-årsfristerne udtrykkeligt begrænsede til lovligt ophold.

Baggrunden for bestemmelserne er, at hverken strafafsoning, anden frihedsberøvende foranstaltning eller ulovligt ophold normalt giver en udlænding den kvalificerede tilknytning til landet, som er forudsætningen for, at udvisningsadgangen efter lovudkastet bør begrænses i takt med opholdets varighed. Bestemmelsen udelukker derimod ikke, at et langvarigt ulovligt ophold eller et fængselsophold tages i betragtning som et hensyn, der efter udkastets § 19 kan tale imod udvisning.

...

ad § 52

...

Efter stk. 1, nr. 3, straffes den, der opholder sig her i landet eller arbejder uden fornøden tilladelse. Efter den gældende udlændingelov straffes disse forhold med samme straf som efter udkastet, jfr. lovens § 17, stk. 1.

I udkastets stk. 1, nr. 4, fastsættes straf for udlændinge, der ved bevidst urigtige oplysninger eller svigagtige fortielser skaffer sig adgang til landet gennem paskontrollen eller skaffer sig visum, pas eller anden rejselægitimation eller tilladelse til ophold eller arbejde her i landet. Denne bestemmelse træder i stedet for den gældende udlændingelovs § 16, stk. 2, nr. 1-3. Bestemmelsen må i den foreslåede forenklede skikkelse antages at tilfredsstille det praktiske behov for straffebestemmelser på dette område. Det bemærkes herved, at også straffelovens regler om straf for urigtige erklæringer og dokumentfalsk efter omstændighederne vil kunne bringes i anvendelse.”

Af Retsudvalgets Betænkning over Forslag til udlændingelov af 27. maj 1983 (lovforslag nr. L 105 af 20. januar 1983) er det i bemærkningerne til den foreslåede § 26, stk. 2 (vedtaget som § 27, stk. 2), anført (Folketingstidende 1982-83, tillæg B, Betænkning over Forslag til udlændingelov (lovforslag nr. L 105), sp. 1972):

”Efter stk. 2 kan ophold med opholdstilladelse opnået ved svig ikke anses for lovligt ophold. Dette indebærer, at en udlænding, der har opnået sin opholdstilladelse på denne måde, altid vil kunne udsendes af landet. Bestemmelserne i § 25 skal dog naturligvis finde anvendelse.”

Den foreslåede bestemmelse i § 25 havde i lovforslaget følgende ordlyd (Folketingstidende 1982-83, tillæg A, lovforslag L 105, sp. 2033):

”§ 25. Ved afgørelsen om udvisning skal der foruden til udlændingens tilhørsforhold til det danske samfund, herunder varigheden af opholdet her i landet, tages hensyn til, om udvisning må antages at virke særlig belastende på grund af:

- 1) udlændingens alder, helbredstilstand og andre personlige forhold,
- 2) udlændingens personlige eller familiemæssige tilknytning til herboende danske eller udenlandske statsborgere, og
- 3) udlændingens manglende eller ringe tilknytning til hjemlandet eller andre lande, hvor udlændingen kan ventes at tage ophold.”

Anbringender

T har anført bl.a., at der ikke er grundlag for at frakende ham dansk indfødsret. Det strider mod Den Europæiske Menneskerettighedskonvention at frakende statsborgerskab i henhold til en lov med tilbagevirkende kraft. Endvidere foreligger der ikke forsætlig svig, hvilket er en betingelse for at frakende statsborgerskab efter indfødsretslovens § 8 A.

Han har forklaret om baggrunden for navneskiftet, og oplysningen om, at han blev født i Frankrig, skal ses i sammenhæng med, at Guinea var en fransk koloni, da han blev født. Med hensyn til måden, hvorpå han fik sine identifikationspapirer, må man tage kulturforskellen og hans beskedne skolegang i betragtning.

Frakendelse af statsborgerskab vil stride mod det EU-retlige proportionalitetsprincip, jf. EU-Domstolens dom af 12. marts 2019 i sag C-221/17 (Tjebbes). Det bør indgå i proportionalitetsvurderingen, at statsborgerskabet påstås frakendt i henhold til en lov, som ikke var gældende, da han opnåede statsborgerskab. Det bør desuden indgå, at han har opholdt sig i Danmark siden 1987 og været statsborger siden 1999. Han har endvidere dårligt helbred. Det bør også indgå, at han vil blive statsløs, hvis han frakendes statsborgerskabet.

Tiltalen for socialt bedrageri i forhold 1-12 hviler på to misforståelser. For det første er det fejlagtigt lagt til grund, at han ikke har været berettiget til de modtagne udbetalinger. Han har imidlertid arbejdet her i landet, været medlem af fagforening og indbetalt fagforenings-

kontingent og bidrag til a-kasse, hvilket er baggrunden for de oppebårne ydelser. For det andet følger det af indfødsretslovens § 8 C, at han skal anses som dansk statsborger indtil det tidspunkt, hvor han frakendes statsborgerskabet. Han var derfor berettiget til de omhandlede ydelser.

Tilsvarende synspunkter gør sig gældende vedrørende tiltalen for dokumentfalsk i forhold 13-14. Han har ikke haft forsæt til at skuffe om sin identitet eller forsøgt at leve under en anden identitet. Han har levet i Danmark som dansk statsborger siden naturalisationen i 1999 under navnet A. Han var ikke bekendt med, at der er en anden bærer af navnet A i Martinique. Endvidere kan ansøgningerne ikke anses for dokumenter i straffelovens § 171, stk. 2's forstand. Der foreligger ikke dokumentfalsk og heller ikke noget forsæt til at skuffe i retsforhold. Han var som dansk statsborger berettiget til at få et pas og til folkepension.

Det er forkert, når det i tiltalen for personelt falsk og forsøg herpå i forhold 15 anføres, at han brugte sit pas, "som vedrører en anden". Passet angår ikke en anden. Passet angår ham. Han har siden 1987 levet i Danmark under navnet A. Der var ikke noget forsæt til forveksling med en anden. Der var heller ikke noget forsæt til vildledning, da han som dansk statsborger måtte anse sig som lovlig bærer af navnet. I værste fald var forevisning af passet et forsøg på at afværge en sigtelse, hvilket efter praksis ikke er strafbart. Hans besiddelse af to sygesikringsbeviser og et hævekort kan ikke straffes som forsøg på dokumentfalsk allerede af den grund, at der ikke i tiltalen er angivet noget om vilje til at bruge disse.

Med hensyn til tiltalen i forhold 16 bestrides det, at han har opholdt sig ulovligt i Danmark i tiden efter tildelingen af statsborgerskab i 1999. Med dansk statsborgerskab fik han ret til at opholde sig i landet. Hans retsforhold før frakendelsen af statsborgerskab skal bedømmes, som om han var statsborger, jf. indfødsretslovens § 8 C. Virkningerne af et muligt ulovligt ophold i tiden før 1999 må anses for bortfaldet, dels fordi han fik statsborgerskab, dels fordi det er forældet.

Hvis Højesteret ikke tager påstanden om frifindelse i forhold 1-16 til følge, skal der tages stilling til, om der er grundlag for at udvise ham af Danmark.

Ved en vurdering efter udlændingelovens § 26 kan der ikke ses bort fra, at han har opholdt sig i Danmark siden 1987. Under alle omstændigheder kan der ikke ses bort fra hans ophold efter 1999, hvor han opnåede dansk statsborgerskab, idet det følger af indfødsretslovens § 8 C, at han i retsforhold for tiden før fratagelsen af statsborgerskabet skal anses for dansk statsborger.

Ved vurderingen skal der tages hensyn til, at han har været tilknyttet arbejdsmarkedet og været medlem af en fagforening, og at han aldrig har begået kriminalitet. Hertil kommer, at han er 68 år og har dårligt helbred. Det fremgår af de lægelige oplysninger, at han lider af sukkersyge, glaukom (grøn stær) og hyperkolesterolæmi.

Udvisning af ham vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. Menneskerettighedskonventionens artikel 8 om ret til respekt for privatliv og familieliv. Hvis han udvises, bør det ikke være for bestandig.

Han har på grund af forkert retsanvendelse siddet uberettiget i fængsel, og han har som følge heraf mistet sin bolig. Disse uretfærdigheder bør godskrives ham i forholdet mellem ham og staten.

Anklagemyndigheden har anført bl.a., at T skal frakendes indfødsretten. Det følger af landsrettens bevisresultat, at der foreligger forsætlig svig, og betingelserne i indfødsretslovens § 8 A er således opfyldt.

Højesteret har i UfR 2017.694 fastslået, at der som hovedregel skal ske frakendelse af indfødsret, når lovens betingelser er opfyldt. Der skal dog foretages en proportionalitetsafvejning, hvori der navnlig indgår en afvejning af forholdets grovhed over for, hvor indgribende betydning en frakendelse vil have for den pågældende.

Forholdet i denne sag må anses for at have betydelig grovhed – ikke alene som følge af den meget lange periode, hvor T har kunnet opholde sig i Danmark som følge af de svigagtige forhold, men også fordi han har misbrugt en anden (rigtig) persons identitet til at opnå dansk indfødsret og ikke f.eks. optrådt som en fiktiv person. Den betydelige grovhed af forholdet må vejes op imod, hvor indgribende betydning en frakendelse af indfødsretten vil have for ham.

Der må i den forbindelse tages højde for, at frakendelse af dansk indfødsret ikke automatisk medfører, at han skal forlade landet.

Ved vurderingen af betydningen for T må der navnlig foretages en afvejning af hans tilknytning til Danmark over for hans tilknytning til Guinea, herunder hans muligheder for at begå sig i Guinea. Der foreligger ikke oplysninger, som understøtter, at han ikke længere skulle have det statsborgerskab i Guinea, som han opnåede ved fødslen. Der er ikke oplysninger i sagen, som understøtter, at et mistet unionsborgerskab vil have afgørende betydning for hans forhold. Samlet set er der ikke grundlag for at fravige hovedreglen om, at der skal ske frakendelse af dansk indfødsret, når denne er opnået ved et forsætligt svigagtigt forhold, som har været bestemmende herfor.

T skal frifindes for overtrædelse af straffelovens § 289 a i forhold 1-12. De ydelser, som han har fået udbetalt fra arbejdsløsheds-kassen, må anses for omfattet af udtrykket ”rettigheder og pligter” i indfødsretslovens § 8 C. Endvidere er der ved udbetaling af bl.a. dagpenge i et vist omfang tale om en ydelse, som man alene er berettiget til at modtage, hvis man forinden har været medlem af en a-kasse og derigennem har bidraget til forsikringsordningen. Ts berettigelse til ydelserne følger således af, at han har indbetalt til ordningen og ikke af, at han anvendte As identitet over for a-kassen. Ydelserne tilfalder den person, der har været medlem af a-kassen, og det er reelt T.

Med hensyn til forhold 13-14, der angår dokumentfalsk, kan der argumenteres for, at T i kraft af erhvervelsen af dansk indfødsret – selv om det er sket ved svig – må være berettiget til at handle som den pågældende person, hvis identitet han har påtaget sig. Det kan endvidere overvejes, om han kan siges at ”skuffe i retsforhold”, når han blot har underskrevet sig med den identitet, under hvilken han har opnået indfødsret, og som han dermed er kendt under i Danmark. Han har imidlertid forsætligt ved ansøgningen om dansk indfødsret oplyst sit navn som et andet end sit rigtige navn og dokumenteret denne urigtige identitet med falske papirer, og han har forsætligt anvendt denne falske identitet i forhold 13-14. Landsrettens domfældelse for dokumentfalsk i forhold 13-14 skal derfor stadfæstes.

De samme overvejelser gør sig gældende vedrørende forhold 15, hvor T er dømt for personelt falsk og forsøg herpå. Det kan desuden diskuteres, om princippet i straffelovens § 159, stk. 1,

om, at man som sigtet ikke har pligt til at inkriminere sig selv, kan føre til frifindelse i forhold 15. En samlet afvejning fører imidlertid til, at princippet i § 159, stk. 1, ikke kan føre til frifindelse i denne sag, og landsrettens domfældelse skal derfor stadfæstes. Det bemærkes i den forbindelse, at byretten og landsretten har fundet det bevist, at han havde forsæt til at gøre brug af de to sygesikringsbeviser og hævekortet som vedrørende en anden person.

T er i forhold 16 dømt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, ved at have opholdt sig ulovligt i Danmark i en periode fra maj 1987 til juli 2021. Han indrejste og fik opholdstilladelse i Danmark under anvendelse af falske identitetspapirer, og han må som følge heraf anses for at have opholdt sig i Danmark uden gyldig tilladelse. Der er ikke i forarbejderne taget klar stilling til, hvordan svigagtig opnåelse af dansk indfødsret skal bedømmes i forhold til udlændingelovens § 59, stk. 2. På den ene side kan der argumenteres for, at udlændingelovens § 18 a, stk. 1, hvoraf det fremgår, at en opholdstilladelse bortfalder, når en udlænding erhverver dansk indfødsret, fører til, at opholdet i Danmark efter meddelelse af dansk indfødsret ikke kan anses for ulovligt i relation til udlændingelovens § 59, stk. 2, der alene angår ophold i henhold til en opholdstilladelse efter udlændingelovens regler. På den anden side kan der argumenteres for, at den svigagtige opnåelse af dansk indfødsret medfører, at opholdet i Danmark skal anses som ulovligt, fordi den adgang til ophold i Danmark, som følger af indfødsretten, bygger på et svigagtigt grundlag. Der kan i så fald dømmes efter udlændingelovens § 59, stk. 2, eller dennes analogi.

Hvis Højesteret stadfæster domfældelsen i forhold 13-16, bør straffen fastsættes til fængsel i 6 måneder. Der er tale om tre adskilte dokumentforbrydelser over for offentlige myndigheder (forhold 13-15) og ulovligt ophold i Danmark i ca. 34 år (forhold 16).

Hvis Højesteret finder, at T kan straffes for et eller flere af de strafbare forhold, og at han ikke har haft lovligt ophold i Danmark i den periode, hvor han har boet her, skal han udvises i medfør af udlændingelovens § 24, nr. 2. Varigheden af indrejseforbuddet skal fastsættes til 6 år, jf. udlændingelovens § 32, stk. 4, nr. 4 og 5.

Betingelserne for at udvise T er til stede, selv om han rent faktisk har opholdt sig i Danmark i mange år. Han er indrejst i Danmark som voksen, og han har ingen familie i Danmark. Han er således omfattet af den gruppe af udlændinge, som nyder den mindste beskyttelse efter Men-

neskerettighedskonventionens artikel 8, og udvisning af ham vil ikke være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Hans helbredsproblemer har ikke en sådan karakter, at det kan føre til et andet resultat. Der er heller ikke belæg for, at han kan støtte ret på et langt ulovligt ophold i Danmark.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstillinger

T er ved landsrettens dom frakendt dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8 A. Ved dommen er han samtidig fundet skyldig i socialt bedrageri af særlig grov karakter efter straffelovens § 289 a, stk. 1, jf. stk. 4, jf. § 289, stk. 1 (forhold 1-12), dokumentfalsk efter straffelovens § 172, jf. § 171, stk. 1 og 3 (forhold 13-14), personelt falsk og forsøg herpå efter straffelovens § 174, jf. til dels § 21 (forhold 15) samt ophold i Danmark uden fornøden tilladelse efter udlændingelovens § 59, stk. 2 (forhold 16). Landsretten fastsatte straffen til fængsel i 1 år og 9 måneder og udviste T af Danmark med indrejseforbud for bestandig.

For Højesteret angår sagen spørgsmålet om frakendelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8 A. Der skal endvidere tages stilling til, om T med rette er fundet skyldig i forhold 1-16. Hvis han med rette er fundet skyldig i et eller flere af disse forhold, skal der tages stilling til straffastsættelsen og spørgsmålet om udvisning.

Frakendelse af dansk indfødsret

Efter den nugældende indfødsretslovs § 8 A skal den, som i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger, ved dom frakendes indfødsretten, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Højesteret har i dom af 29. november 2016 (UfR 2017.694) fastslået, at det ikke er i strid med Danmarks internationale forpligtelser, at indfødsretslovens § 8 A, der blev indsat i loven ved lov nr. 193 af 5. april 2002, er tillagt tilbagevirkende kraft, således at bestemmelsen finder anvendelse, selv om dansk indfødsret er erhvervet før lovens ikrafttræden. Højesteret henviste herved til, at frakendelse af indfødsret efter § 8 A ikke kan anses som en straf i Den Europæi-

ske Menneskerettighedskonventions artikel 7's forstand. Højesteret henviste endvidere til, at bestemmelsens tilbagevirkende kraft ikke indebærer, at frakendelse af indfødsret sker på et vilkårligt grundlag i strid med artikel 4, litra c, i Europarådskonventionen af 6. november 1997 om statsborgerret. Højesteret bemærkede i den forbindelse, at en person, der har opnået indfødsret ved svig, må regne med, at indfødsretten vil kunne frakendes, hvis svigen opdages, og at dette som anført i forarbejderne kan sammenlignes med, at en begunstigende forvaltningsakt efter almindelige forvaltningsretlige grundsætninger kan annulleres som ugyldig i forhold til den, som har handlet svigagtigt.

Det fremgår af forarbejderne til indfødsretslovens § 8 A (Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 33, afsnit 3.1.6, s. 656), at der som hovedregel skal ske frakendelse af indfødsret, når betingelserne i bestemmelsen er opfyldt. Det følger samtidig af forarbejderne, at domstolene efter en proportionalitetsvurdering kan fravige hovedreglen, og at der i den forbindelse navnlig bør lægges vægt på en afvejning af på den ene side forholdets grovhed og på den anden side, hvor indgribende betydning en frakendelse vil have for den pågældende. Efter forarbejderne bør herved generelt holdes for øje, at frakendelse af dansk indfødsret ikke automatisk medfører, at den pågældende skal forlade landet. Frakendelse af dansk indfødsret anses efter forarbejderne for mere indgribende, hvis den pågældende herved bliver statsløs, og det indgår også i proportionalitetsvurderingen, hvor lang tid der er forløbet efter erhvervelsen af dansk indfødsret.

Af forarbejderne til lovændringen i 2022 (Folketingstidende 2021-22, tillæg A, lovforslag nr. L 127, s. 18) fremgår bl.a., at det i sager om frakendelse af statsborgerskab ved dom vil være obligatorisk at frakende statsborgerskabet, hvis vedkommende i forbindelse med sin erhvervelse af dansk statsborgerskab har udvist svigagtigt forhold, og det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Det er i forarbejderne forudsat, at domstolene i hver enkelt sag foretager en konkret og individuel vurdering af frakendelsens betydning for den pågældende sammenholdt med handlemådens grovhed, og at der foretages en afvejning af de samme momenter og hensyn, der forud for lovændringen indgik i proportionalitetsvurderingen ved domstolene i forbindelse med frakendelse efter § 8 A.

Det fremgår af Ts forklaring, at han er født og opvokset i Guinea. Som ung kom han til Frankrig, hvor han via uidentificerede personer anskaffede sig en fødselsattest vedrørende en fransk statsborger ved navn A. Han fik desuden udstedt identitetspapirer lydende på A, og han har efter indrejse i Danmark i 1987 levet under denne identitet. Han har ved ansøgning om opholdstilladelse i Danmark og dansk statsborgerskab benyttet identitetsoplysninger vedrørende den franske statsborger A.

Landsretten har efter bevisførelsen lagt til grund, at T henset til omstændighederne ved købet af en fransk fødselsattest nogen tid efter sin ankomst til Frankrig – med et andet navn end sit fødenavn – og den efterfølgende udstedelse af fransk identitetskort var vidende om, at han herved etablerede sig som fransk statsborger under falsk identitet.

Landsretten har fundet det bevist, at T med forsæt svigagtigt har opnået opholdstilladelser og dansk statsborgerskab som statsborger i et EU-land, idet han svigagtigt har benyttet sig af identiteten som den franske statsborger A, hvilket har været bestemmende for afgørelserne.

Højesteret tiltræder, at T har handlet med forsæt, og at det udviste svigagtige forhold har været bestemmende for hans erhvervelse af dansk indfødsret.

Betingelserne for at frakende T indfødsretten er herefter som udgangspunkt opfyldt. Der skal derfor ske frakendelse af indfødsretten, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder Menneskerettighedskonventionens artikel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv og det EU-retlige proportionalitetsprincip, jf. herved EU-Domstolens dom af 12. marts 2019 i sag C-221/17 (Tjebbes).

T er født i 1954 i Guinea. I 1974 rejste han til Senegal og senere videre til Frankrig. Han indrejste i Danmark fra Frankrig i 1987, og han har siden opholdt sig i Danmark. Han er ugift. Han har ikke børn eller familie i Danmark, men han har et barn i et land i Afrika. Han har været i Guinea flere gange, senest i 2018 og 2019, hvor hans ophold var af 1½ - 2 måneders varighed. Byretten og landsretten har lagt til grund, at han kun forstår og taler dansk i meget begrænset omfang. Han kan tale, læse og forstå fransk. Han har haft arbejde i Danmark fra 1987 til 2012. Derefter har han hovedsageligt modtaget dagpenge og efterløns- og fleks-

ydelsesbidrag. Det fremgår af lægelige oplysninger, at han har flere behandlingskrævende kroniske sygdomme.

T er som nævnt født i Guinea, og der er ikke oplysninger om, at han ikke længere er statsborger i Guinea. På den baggrund lægger Højesteret i overensstemmelse med Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering i anmodningen af 14. oktober 2021 til grund, at han fortsat er statsborger i Guinea.

Højesteret finder herefter, at en proportionalitetsafvejning fører til, at frakendelse af indfødsretten ikke vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser efter Menneskerettighedskonventionen og EU-retten.

Højesteret har herved lagt vægt på, at T har udvist svigagtig adfærd af betydelig grovhed i forbindelse med såvel opnåelsen af opholdstilladelser som erhvervelsen af dansk indfødsret. Højesteret har endvidere lagt vægt på, at han er født og opvokset i Guinea, at han har bevaret sin tilknytning til Guinea, og at han ikke har familie i Danmark, herunder mindreårige børn. Den tid, der er forløbet efter Ts erhvervelse af dansk indfødsret i 1999, kan ikke føre til en anden vurdering.

Højesteret tiltræder herefter, at T skal frakendes dansk indfødsret.

Forhold 1-12

T er i forhold 1-12 fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 289 a, stk. 1, jf. stk. 4, jf. § 289, stk. 1, ved urigtigt at have oplyst sin identitet som værende A med dansk statsborgerskab i forbindelse med optagelse i FOA, hvorved han i perioden fra marts 2012 til november 2020 uberettiget fik udbetalt dagpenge samt efterløns- og fleksydelsesbidrag.

Parterne har til støtte for deres samstemmende påstande om frifindelse anført bl.a., at der som udgangspunkt er tale om ydelser, som man alene er berettiget til at modtage, hvis man forinden har været medlem af en a-kasse og derigennem har bidraget til forsikringsordningen. Ts berettigelse til ydelserne følger således af, at han har indbetalt til ordningen, og ikke af, at han har anvendt As identitet over for a-kassen. Ydelserne tilfalder den person, som har været medlem af a-kassen, og det er reelt T.

I overensstemmelse med parternes samstemmende påstande frifinder Højesteret herefter T i forhold 1-12.

Forhold 13-14

I forhold 13-14 er T fundet skyldig i dokumentfalsk efter straffelovens § 172, jf. § 171, stk. 1 og 3, ved på Københavns Borgerservice med forsæt til at skuffe i retsforhold at have underskrevet henholdsvis en ansøgning om dansk pas med navnet A den 21. februar 2019 og en ansøgning om folkepension med samme navn den 1. februar 2021.

Landsretten har i forhold 13-14 lagt til grund, at T underskrev de omhandlede ansøgninger med navnet A, uagtet at dokumenterne reelt ikke hidrørte fra personen A.

Højesteret tiltræder, at de pågældende ansøgninger, som er afgivet med henblik på opnåelse af pas og udbetaling af folkepension i As navn, udgør dokumenter i straffelovens § 171, stk. 2's forstand, og at der er tale om falske dokumenter, idet dokumenterne ikke hidrører fra A, men fra T.

Højesteret tiltræder herefter, at T har gjort brug af falske dokumenter med forsæt til at skuffe i retsforhold. T er derfor med rette fundet skyldig i forhold 13-14.

Forhold 15

I forhold 15 er T fundet skyldig i personelt falsk og forsøg herpå efter straffelovens § 174, jf. til dels § 21, ved den 30. juli 2021 at have gjort brug af et ægte dokument, som vedrører en anden, idet han over for politiet foreviste tre danske pas tilhørende A, ligesom han var i besiddelse af to sygesikringsbeviser og et hævekort tilhørende A.

Landsretten har efter bevisførelsen lagt til grund, at T som beskrevet i tiltalen i forhold 15 oplyste sin identitet som A og fremviste dansk pas som dokumentation herfor.

Det fremgår af oplysningerne i sagen, herunder af politiets rapport af 30. juli 2021, at politiet denne dag opsøgte T på bopælen, hvor han blev sigtet for overtrædelse af straffelovens § 289 a og anholdt. Da han blev bedt om at identificere sig, oplyste han, at han hed A og foreviste

tre pas lydende på navnet A. Politiet konfronterede ham herefter med mistanken om, at hans rigtige identitet ikke var A, hvorefter han oplyste, at han hedder T og er fra Guinea.

Efter det anførte om forløbet og den situation, som T befandt sig i, finder Højesteret, at det må lægges til grund, at T foreviste de danske pas lydende på navnet A til politiet for at undgå at udsætte sig selv for straf. Hertil kommer, at han umiddelbart efter forevisning af de danske pas oplyste sin rette identitet.

Højesteret finder endvidere, at det efter landsrettens bevisresultat ikke kan lægges til grund, at T forsøgte eller havde til hensigt at gøre brug af de to sygesikringsbeviser og det hævekort lydende på A, som politiet fandt under ransagning af hans bopæl den 30. juli 2021.

Højesteret frifinder herefter T i forhold 15.

Forhold 16

I forhold 16 er T fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, ved i perioden fra den 30. maj 1987 til den 30. juli 2021 at have opholdt sig her i landet uden fornøden tilladelse.

T indrejste som nævnt i Danmark i 1987 og opnåede opholdstilladelse og senere dansk indfødsret ved forsætligt at have afgivet urigtige oplysninger om sin rette identitet. Herved fik han i 1987 opholdstilladelse som fransk statsborger under navnet A og i 1999 dansk indfødsret under samme navn.

En udlændings ophold her i landet uden fornøden tilladelse er strafbart, jf. udlændingelovens § 59, stk. 2. Er en sådan tilladelse opnået ved svig, anses opholdet ikke for lovligt, jf. udlændingelovens § 27, stk. 4. I perioden fra 1987 til 1999, hvor Ts ophold i Danmark efter det anførte hvilede på opholdstilladelser, som han havde opnået ved svigagtigt forhold, må han anses for at have opholdt sig i Danmark uden gyldig tilladelse. T har således overtrådt udlændingelovens § 59, stk. 2, for så vidt angår denne periode.

Efter at T havde fået dansk indfødsret i 1999, hvilede hans ret til at opholde sig i Danmark umiddelbart på indfødsretten og ikke længere på en særskilt opholdstilladelse, jf. herved udlændingelovens § 18 a, stk. 1.

Ophold her i landet, hvor kravet om opholdstilladelse er bortfaldet alene som konsekvens af, at den pågældende har erhvervet indfødsret ved en svig, der har været bestemmende for erhvervelsen, og hvor indfødsretten derfor frakendes, må efter Højesterets opfattelse ganske sidestilles med et ophold uden fornøden tilladelse.

Højesteret bemærker herved, at der ikke er grundlag for at forstå bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 C sådan, at en udlænding, der har opnået indfødsret ved svig og derfor frakendes indfødsretten, skal anses for i perioden fra erhvervelsen og indtil frakendelsen at have haft fornøden tilladelse til ophold her i landet i udlændingelovens forstand.

Højesteret finder herefter, at T med rette er fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, for hele perioden fra den 30. maj 1987 til den 30. juli 2021 som angivet i forhold 16.

Straffastsættelsen

Efter det anførte skal der fastsættes en samlet straf for forhold 13-14, der angår to tilfælde af dokumentfalsk efter straffelovens § 171, og forhold 16, der angår ulovligt ophold i Danmark fra 1987 til 2021, jf. udlændingelovens § 59, stk. 2.

Højesteret finder, at T skal straffes med fængsel i 6 måneder.

Udvisning

T er ved denne dom frakendt dansk indfødsret. Hans ophold i Danmark hviler på, at han ved sin indrejse i Danmark i 1987 forsætligt afgav urigtige oplysninger om sin rette identitet, og at han herved opnåede opholdstilladelse og senere dansk indfødsret. T har således ikke haft lovligt ophold i Danmark.

Ved dommen er T idømt fængsel i 6 måneder for dokumentfalsk og for at have opholdt sig ulovligt i Danmark fra 1987 til 2021.

Det følger herefter af udlændingelovens § 26, stk. 2, jf. § 24, nr. 2, at T skal udvises, medmindre dette med sikkerhed vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen.

Efter udlændingelovens § 32, stk. 4, nr. 4, meddeles en udlænding, der udvises efter § 24 og idømmes en ubetinget fængselsstraf af mere end 3 måneder og indtil 1 års varighed, indrejseforbud i en periode på 6 år. Endvidere følger det af § 32, stk. 4, nr. 5, at en udlænding, der er udvist ved dom og ikke har haft lovligt ophold her i landet i længere tid end de sidste 6 måneder, meddeles indrejseforbud i en periode på mindst 6 år.

Proportionalitetsafvejningen efter artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen af på den ene side kriminalitetens karakter og grovhed og på den anden side Ts tilknytning til henholdsvis Danmark og Guinea må foretages i lyset af, at hans ophold i Danmark hviler på hans forsætlige svigagtige adfærd.

Højesteret finder, at proportionalitetsafvejningen fører til, at udvisning af T med indrejseforbud i 6 år ikke vil være i strid med artikel 8. Højesteret har herved lagt vægt på, at T er født og opvokset i Guinea, at han har bevaret sin tilknytning til Guinea, og at han ikke har familie i Danmark, herunder mindreårige børn.

Højesteret finder herefter, at T skal udvises af Danmark med et indrejseforbud i 6 år.

Konklusion

Højesteret frifinder T i forhold 1-12 og 15.

I øvrigt stadfæster Højesteret landsrettens dom med de ændringer, at T skal straffes med fængsel i 6 måneder, og at varigheden af det meddelte indrejseforbud for udvisningen nedsættes til 6 år.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes med de ændringer, at T straffes med fængsel i 6 måneder, og at varigheden af indrejseforbuddet fastsættes til 6 år.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsret og Højesteret.